TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. gruodžio 22 d.*

Sujungtose bylose C-444/09 ir C-456/09

dėl *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 3 de A Coruña* (Ispanija) ir *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 3 de Pontevedra* (Ispanija) 2009 m. spalio 30 d. ir lapkričio 12 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2009 m. lapkričio 13 ir 23 d., pagal EB 234 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Rosa María Gavieiro Gavieiro (C-444/09),

Ana María Iglesias Torres (C-456/09)

prieš

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria de la Xunta de Galicia

* Proceso kalba: ispanų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.N. Cunha Rodrigues, teisėjai A. Arabadjiev, A. Rosas, U. Lõhmus ir A. Ó Caoimh (pranešėjas),

generalinė advokatė E. Sharpston,
kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— A. M. Iglesias Torres, atstovaujamos *abogada* M. Costas Otero,

— *Consellería de Educación e Ordenación Universitaria de la Xunta de Galicia*, atstovaujamos A. López Miño,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos J. Rodríguez Cárcamo,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. van Beek ir G. Valero Jordana,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą susiję su 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (toliau – bendrasis susitarimas), esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368) priede, 4 punkto išaiškinimu.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant bylas, kuriose R. M. Gavieiro Gavieiro ir A. M. Iglesias Torres ginčijo *Consellería de Educación e Ordenación de la Xunta de Galicia* (Galisijos autonominės srities Švietimo ir universitetų valdymo departamentas, toliau – *Consellería*) atsisakymą skirti trimečio tarnybos stažo priedą atgaline data.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai

3 Remiantis Direktyvos 1999/70 1 straipsniu, šios direktyvos tikslas yra „įgyvendinti bendrąjį susitarimą <...>, sudarytą <...> tarp bendrųjų skirtingų pramonės šakų organizacijų (ETUC, UNICE ir CEEP) ir pateikiamą šios direktyvos priede“.

4 Pagal tos pačios direktyvos 2 straipsnio pirmą ir trečią pastraipas:

„Valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip nuo 2001 m. liepos 10 d., arba užtikrina, kad ne vėliau kaip iki tos dienos administracija ir darbuotojai priimtų reikiamas priemones susitarimu, o valstybės narės privalo imtis visų būtinų priemonių, leidžiančių joms visuomet garantuoti, kad bus pasiekti šioje direktyvoje nustatyti rezultatai. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

<...>

Valstybės narės, priimdamos šio straipsnio pirmojoje pastraipoje nurodytas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą, arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.“

5 Pagal Direktyvos 1999/70 3 straipsnį ji įsigaliojo 1999 m. liepos 10 d., t. y. jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną.

6 Pagal bendrojo susitarimo 1 punktą šio susitarimo:

„<...> tikslas yra:

a) pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą;

b) sukurti bendruosius pagrindus, kurie neleistų piktnaudžiauti paeiliui sudarinėjant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius."

7 Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 papunktis suformuluotas taip:

„Šis susitarimas taikomas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika."

8 Bendrojo susitarimo 3 punkte nurodyta, kad „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas" yra „asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį, tiesiogiai sudarytą tarp darbdavio ir darbuotojo, arba palaikantis tiesioginius darbo santykius su darbdaviu, kai darbo sutarties ar santykių pabaiga nustatoma pagal tokias objektyvias sąlygas, kaip konkreti diena, konkrečios užduoties įvykdymas ar konkretus įvykis".

9 Bendrojo susitarimo 4 punkto „Nediskriminavimo principas“ 1 ir 4 papunkčiuose numatyta:

„1. Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašiems nuolatiniams darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.

<...>

4. Pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų ir nuolatinių darbuotojų kvalifikacija, vertinama atsižvelgiant į jų darbo stažą, yra vienoda, nebent tokios kvalifikacijos skirtumai yra objektyviai pagrįsti.“

Nacionalinės teisės aktai

10 Ispanijos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 149 straipsnio 1 dalies 18 punkte Ispanijos valstybei suteikta išimtinė kompetencija nustatyti viešojo sektoriaus institucijoms taikomų teisės normų ir tarnautojams taikomo statuto pagrindus.

11 Pagal Civilių valstybės tarnautojų įstatymo, patvirtinto 1964 m. vasario 7 d. Dekretu Nr. 315/1964 (*Decreto 315/1964, por el que se aprueba la Ley articulada de*

funcionarios civiles del Estado, BOE, Nr. 40, 1964 m. vasario 15 d., p. 2045, toliau – Civilių valstybės tarnautojų įstatymas), 4 straipsnį tarnautojai yra pagal įstatymus paskirti asmenys, einantys nuolatines pareigas, įtraukti į atitinkamą personalą ir gaunantys fiksuotą atlyginimą ar pašalpas iš bendrojo valstybės biudžeto, mokamo personalui.

12 Civilių valstybės tarnautojų įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad laikinieji tarnautojai yra tarnautojai, kurie dėl poreikio ar skubos eina pareigas, iki jas ims eiti karjeros tarnautojas.

13 Remiantis Civilių valstybės tarnautojų įstatymo 104 straipsnio 3 dalimi laikiniesiems tarnautojams mokamas atlyginimas, atitinkantis pareigybių kategoriją, kuriai priskirtos laisvos pareigos.

14 Civilių valstybės tarnautojų įstatymo 105 straipsnyje buvo numatyta, kad šiems laikiniesiems tarnautojams bendroji karjeros tarnautojų sistema buvo taikoma pagal analogiją ir atsižvelgiant į jų statuso ypatumus, išskyrus teisę į nuolatines pareigas, nustatytus atlyginimo lygius ir pensiją.

15 Civilių valstybės tarnautojų įstatymo nuostatos buvo perkeltos į Galisijos autonominės srities 2003–2007 metų bendrojo biudžeto įstatymus, kuriuose buvo numatyta, jog laikinieji tarnautojai, skirtingai nuo karjeros tarnautojų, neturi teisės gauti trimečio tarnybos stažo priedų. Tai buvo priedai, skiriami už kiekvieną ištarnautą trejų metų laikotarpį.

16 Ispanijos valstybė, remdamasi Konstitucijos 149 straipsnio 1 dalies 18 punktu jai suteikta išimtine kompetencija, 2007 m. balandžio 12 d. priėmė Įstatymą Nr. 7/2007 dėl viešosios tarnybos pagrindų statuto *(Ley 7/2007 del Estatuto básico del empleado público*, BOE, Nr. 89, 2007 m. balandžio 13 d., p. 16270, toliau – Įstatymas dėl statuto).

17 Remiantis Įstatymo dėl statuto 2 straipsnio 1 dalimi, šis įstatymas taikomas valstybės tarnautojams ir prireikus – pagal darbo sutartis dirbančiam personalui autonominių sričių viešosios valdžios institucijose.

18 Įstatymo dėl statuto 8 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Valstybės tarnautojai yra asmenys, atlygintinai dirbantys viešosios valdžios institucijose bendriesiems interesams užtikrinti.

2. Valstybės tarnautojai skirstomi į:

a) karjeros tarnautojus;

b) laikinuosius tarnautojus;

c) darbuotojus, dirbančius pagal nuolatines, neterminuotas arba terminuotas darbo sutartis;

d) pagalbinius darbuotojus.“

19 Įstatymo dėl statuto 9 ir 10 straipsniuose pateikta tokia pati karjeros ir laikinųjų tarnautojų apibrėžtis kaip ir Civilių valstybės tarnautojų įstatyme.

20 Įstatymo dėl statuto 25 straipsniu „Laikinųjų tarnautojų darbo užmokestis“ pakeista iki tol galiojusi trimečio tarnybos stažo priedų skyrimo tvarka – šio straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „pripažįstamas trimečio tarnybos stažo priedas už ištarnautą laiką iki šio [Įstatymo dėl] statuto įsigaliojimo, tačiau jis pradedamas mokėti tik įsigaliojus šiam statutui“.

21 Įstatymas dėl statuto, kuriuo panaikinti Civilių valstybės tarnautojų įstatymo 5 straipsnio 2 dalis ir 104 bei 105 straipsniai, įsigaliojo 2007 m. gegužės 13 d.

22 Taikydama Įstatymo dėl statuto 25 straipsnio 2 dalį *Consellería* nustatė trimečio tarnybos stažo priedų automatinio pripažinimo šiame departamente laikiniesiems tarnautojams, einantiems mokytojo pareigas, taisykles Galisijos autonominėje srityje.

23 Galisijos finansų ir biudžeto sistemos įstatymo, patvirtinto 1999 m. spalio 7 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 1/1991 (*Decreto legislativo 1/1999, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Régimen financiero y presupuestario de Galicia*, BOE, Nr. 293, 1999 m. gruodžio 8 d., p. 42303), 27 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad piniginiams reikalavimams taikomas penkerių metų senaties terminas.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-444/09

24 R. M. Gavieiro Gavieiro, kuri skundo pagrindinėje byloje pateikimo momentu *Consellería* buvo įdarbinta bandomajam laikotarpiui kaip tarnautoja, nuo 1994 m. iki 2007 m. buvo įdarbinta laikinąja mokytoja įvairiose Galisijos švietimo įstaigose ir bendras jos darbo laikotarpis sudarė 9 metus 2 mėnesius ir 17 dienų.

25 Įsigaliojus Įstatymui dėl statuto *Consellería* pripažino R. M. Gavieiro Gavieiro teisę į trimečio tarnybos stažo priedą nuo 2007 m. gegužės 13 d., nes ji jau devynerius metus dirbo Galisijos autonominėje srityje.

26 2008 m. lapkričio 14 d. pareiškėja pagrindinėje byloje paprašė *Consellería* pripažinti trimečio tarnybos stažo priedą už laikotarpį, už kurį nesuėjo senaties terminas, t. y. laikotarpį nuo 2003 m. lapkričio mėn. iki 2007 m. gegužės 12 d., ir išmokėti jai atitinkamą priedą. Šis prašymas buvo pagrįstas teise į nediskriminacinį traktavimą, numatytą bendrojo susitarimo 4 punkte, kaip jį išaiškino Teisingumo Teismas 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendime *Del Cerro Alonso* (C-307/05, Rink. p. I-7109).

27 2009 m. kovo 5 d. Sprendimu *Consellería* atmetė jos prašymą, nurodžiusi, kad Įstatyme dėl statuto teisė gauti trimečio tarnybos stažo priedą laikiniesiems tarnautojams suteikiama tik nuo 2007 m. gegužės 13 dienos, t. y. dienos, kada įsigaliojo tas įstatymas.

28 Dėl šio sprendimo atmesti jos prašymą R. M. Gavieiro Gavieiro prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme pateikė skundą prašydama panaikinti šį sprendimą ir pripažinti jai trimečio tarnybos stažo, kurį ji tvirtina turinti, priedą atgaline data.

29 Manydamas, kad sprendimui pagrindinėje byloje priimti būtinas bendrojo susitarimo išaiškinimas, *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 3 de A Coruña* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ką reiškia Direktyvos 1999/70/EB [priede esančio] bendrojo susitarimo 4 punkto 4 papunktyje vartojama sąvoka „kvalifikacijos, vertinamos atsižvelgiant į <...> darbo stažą, <...> skirtumai [skirtingi darbo stažo kriterijai]“ ir ar skirtingas vertinimas skiriant išmokas už tarnybos stažą gali būti „objektyviai pagrįstas“ vien tuo, kad viešoji tarnyba yra laikina?“

Byla C-456/09

30 A. M. Iglesias Torres, kurią šiuo metu *Consellería* yra įdarbinusi karjeros tarnautoja, priklausančia oficialių kalbų mokyklų mokytojų grupei, nuo 1994 m. iki 2007 m. gegužės 13 d. dirbo *Consellería* laikinąja mokytoja įvairiose Galisijos švietimo įstaigose ir bendras jos darbo laikotarpis sudarė 9 metus.

31 Įsigaliojus Įstatymui dėl statuto A. M. Iglesias Torres 2009 m. balandžio 23 d. paprašė suteikti jai teisę į piniginį skirtumą, susidariusį dėl gauto atlyginimo ir to, kurį ji turėjo gauti už trimečio tarnybos stažo priedą, į kurį teisę ji turėjo laikotarpiu, iki įsigaliojo šis įstatymas.

32 2009 m. gegužės 13 d. sprendimu, kurį *Conselleiro* pavedimu priėmė Lugo miesto Regioninio švietimo ir universitetų valdymo departamento direktorius, šis prašymas atmestas.

33 Dėl šio sprendimo atmesti jos prašymą A. M. Iglesias Torres prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme pateikė skundą prašydama panaikinti šį sprendimą ir pripažinti jai trimečio tarnybos stažo, kurį ji tvirtina turinti, priedą atgaline data. Savo skundą ji grindė bendrojo susitarimo 4 punktu, išaiškintu minėtame Teisingumo Teismo sprendime *Del Cerro Alonso*.

34 Turėdamas abejonių dėl to, kaip, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, reikia aiškinti bendrojo susitarimo 4 punktą, *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 3 de A Coruña* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyva 1999/70/EB taikoma Galisijos autonominės srities laikiniesiems tarnautojams?

2. Ar Įstatymo [dėl statuto] 25 straipsnio 2 dalį galima laikyti šią direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančia priemone, kai minėtame įstatyme nėra jokios nuorodos į Bendrijos teisės aktus?

3. Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas, ar [Įstatymo dėl statuto] 25 straipsnio 2 dalį reikia laikyti nacionaline direktyvos perkėlimo priemone, minima 2008 m. balandžio 15 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Impact* (C-268/06, Rink. p. I-2483) rezoliucinės dalies 4 punkte, ir ar Ispanijos valstybė privalo atgaline data suteikti teisę į dėl trimečio tarnybos stažo priedo, kurį ji pripažįsta laikydamasi direktyvos, padidėjusį atlyginimą?

4. Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą būtų neigiamas, ar byloje Direktyvą 1999/70/EB galima taikyti tiesiogiai, laikantis <...> [minėtame] Sprendime *Del Cerro Alonso* įtvirtintų sąlygų?“

35 Kadangi abi pagrindinės bylos yra susijusios, jas reikia sujungti, kad būtų priimtas vienas sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo byloje C-456/09

36 Pirmuoju klausimu byloje C-456/09 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar toks Galisijos autonominės srities laikinasis tarnautojas, kaip pareiškėja pagrindinėje byloje, patenka į Direktyvos 1999/70 ir bendrojo susitarimo *ratione personae* taikymo sritį.

37 Visi pastabas Teisingumo Teismui pateikę suinteresuotieji asmenys mano, kad į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai.

38 Reikia priminti, jog Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad tiek iš Direktyvos 1999/70, tiek iš bendrojo susitarimo teksto, tiek iš jų tikslo ir bendros struktūros matyti, kad juose numatytos nuostatos taikytinos terminuotoms darbo sutartims, sudarytoms su administracija ir kitais viešojo sektoriaus subjektais, bei su pastaraisiais nustatytiems terminuotiems darbo santykiams (2006 m. liepos 4 d. Sprendimo *Adeneler ir kt.,*

C-212/04, Rink. p. I-6057, 54–57 punktai; 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Marrosu ir Sardino*, C-53/04, Rink. p. I-7213, 40–43 punktai ir Sprendimo *Vassallo*, C-180/04, Rink. p. I-7251, 32–35 punktai bei minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 25 punktas).

39 Kaip matyti iš bendrojo susitarimo 2 punkto 1 papunkčio, jo taikymo sritis *ratione personae* yra apibrėžta plačiai, bendrai nurodant „pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius darbuotojus, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika“ (žr. minėto Sprendimo *Adeneler ir kt.* 56 punktą; 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Angelidaki ir kt.*, C-378/07–C-380/07, Rink. p. I-3071, 114 punktą bei 2010 m. birželio 24 d. Sprendimo *Sorge*, C-98/09, Rink. p. I-5837 30 punktą).

40 Bendrojo susitarimo 3 punkto 1 papunktyje įtvirtinta sąvoka „pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai“ šio susitarimo prasme apima visus darbuotojus, nedarydama skirtumo pagal tai, ar jų darbdavys yra privatus, ar viešas (minėto Sprendimo *Adeneler ir kt.* 56 punktas).

41 Be to, atsižvelgiant į vienodo traktavimo ir nediskriminavimo principų, kurie yra bendrųjų Sąjungos teisės principų dalis, svarbą, Direktyvoje 1999/70 ir bendrajame susitarime numatytos nuostatos, skirtos užtikrinti, kad pagal terminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai turėtų tokias pačias garantijas kaip atitinkami pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai, nebent skirtingas traktavimas yra pagrindžiamas objektyviomis priežastimis, turi būti taikomos visuotinai, nes jos yra ypač svarbios Sąjungos socialinės teisės normos ir naudojimasis jomis, kaip būtiniausiomis apsaugos nuostatomis, galėtų būti užtikrintas kiekvienam darbuotojui (minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 27 punktas).

42 Todėl Direktyva 1999/70 ir bendrasis susitarimas taikomi visiems darbuotojams, teikiantiems atlygintinas paslaugas pagal su darbdaviais nustatytus terminuotus darbo santykius (minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 28 punktas).

43 Vienintelė aplinkybė, kad šios pareigos pagal nacionalinę teisę yra kvalifikuojamos kaip „statutinės“ ar joms būdingi tam tikri atitinkamos valstybės narės viešosios tarnybos požymiai, šiuo atveju nėra svarbi, nes priešingu atveju paliekant galimybę valstybėms narėms savo iniciatyva netaikyti tam tikroms asmenų kategorijoms Sąjungos teisės aktais numatytos apsaugos galėtų būti šiurkščiai pažeistas Direktyvos 1999/70 ir bendrojo susitarimo veiksmingas poveikis bei vienodas taikymas valstybėse narėse (žr. minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 29 punktą).

44 Kadangi žinoma, kad A. M. Iglesias Torres ilgiau nei devynerius metus dirbo įvairiose Galisijos autonominės srities švietimo įstaigose kaip laikinoji tarnautoja ir kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjama statutinių pareigūnų situacija, kuri lyginama su laikinųjų tarnautojų situacija, ji patenka į Direktyvos 1999/70 ir bendrojo susitarimo *ratione personae* taikymo sritį.

45 Todėl į pirmąjį klausimą byloje C-456/09 reikia atsakyti, kad toks Galisijos autonominės srities laikinasis tarnautojas, kaip pareiškėja pagrindinėje byloje, patenka į Direktyvos 1999/70 ir į bendrojo susitarimo *ratione personae* taikymo sritį.

Dėl vienintelio klausimo byloje C-444/09

46 Savo vieninteliu klausimu byloje C-444/09 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, kaip reikia aiškinti bendrojo susitarimo 4 punkto 4 papunkčio sąvoką „skirtingi darbo stažo kriterijai“ ir ar skirtingas vertinimas skiriant išmokas už

tarnybos stažą gali būti „objektyviai pagrįstas“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, vien tuo, kad tam tikrų valstybės tarnautojų tarnyba yra laikina.

47 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal bendrojo susitarimo 1 punkto a papunktį šio susitarimo tikslas pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą. Be to, to paties bendrojo susitarimo preambulės trečioje pastraipoje nurodyta, kad šis susitarimas „rodo socialinių partnerių siekį sukurti bendruosius pagrindus, kurie užtikrintų vienodų sąlygų taikymą pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams, apsaugant juos nuo diskriminavimo“. Direktyvos 1999/70 14 konstatuojamojoje dalyje patikslinta, kad šio bendrojo susitarimo tikslas būtent pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, nustatant būtiniausius reikalavimus ir užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą.

48 Bendruoju susitarimu, visų pirma jo 4 punktu, siekiama taikyti nediskriminavimo principą pagal terminuotą darbo sutartį dirbantiems darbuotojams tam, kad darbdavys nenustatytų tokių darbo santykių, siekdamas, kad šie darbuotojai negalėtų pasinaudoti teisėmis, kuriomis naudojasi pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai (minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 37 punktas).

49 Teisingumo Teismo nuomone, atsižvelgiant į pirmesniuose dviejuose punktuose primintus bendrojo susitarimo tikslus, šio susitarimo 4 punktas turi būti suprantamas kaip įtvirtinantis vieną iš Sąjungos socialinės teisės principų, kuris neturėtų būti aiškinamas siaurai (žr. minėtų sprendimų *Del Cerro Alonso* 38 punktą ir *Impact* 114 punktą).

50 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nagrinėdamas ginčą dėl laikinųjų tarnautojų teisės į trimečio tarnybos stažo priedą, prašo išaiškinti bendrojo susitarimo 4 punkto 4 papunkčio sąvoką „skirtingi darbo stažo kriterijai“,

reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad darbo stažo priedas, identiškas nagrinėjamam šioje byloje, į kurį teisę pagal nacionalinę teisę turėjo tik nuolatiniai sveikatos tarnybų valstybės tarnautojai, dirbantys pagal neterminuotas darbo sutartys, išskyrus laikinuosius tarnautojus, patenka į „įdarbinimo sąlygų“ sąvoką, numatytą bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktyje (minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 47 ir 48 punktai).

51 Kaip matyti iš nutarčių dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą, iki įsigaliojant Įstatymui dėl statuto, t. y. iki 2007 m. gegužės 13 d., Galisijos autonominės srities viešosios administracijos įstaigose dirbančiam personalui taikytinoje teisėje, priimtoje remiantis Civilių valstybės tarnautojų įstatymu, įtvirtintas skirtingas šios autonominės srities personalo, kiek tai susiję su trimečio tarnybos stažo priedu, traktavimas. Šis skirtumas nustatytas remiantis ne jų darbo stažu, bet darbo santykių su jų darbdaviu trukme. Skirtingai nei valstybės tarnautojai, laikinieji tarnautojai negavo trimečio darbo stažo priedų, nesvarbu, kokia buvo tarnybos trukmė.

52 Tokiomis aplinkybėmis, kaip teisingai nurodo Komisija, toks skirtingas traktavimas, koks įtvirtintas pagrindinėje byloje nagrinėjamuose Ispanijos teisės aktuose, turi būti analizuojamas remiantis bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunkčiu.

53 Kaip matyti iš Teisingumo Teismo praktikos, kalbant apie tokius stažo priedus, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, pažymėtina, kad pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai neturi būti vertinami mažiau palankiai nei panašioje situacijoje esantys pagal neterminuotas darbo sutartys dirbantys darbuotojai, nesant objektyvių priežasčių (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Del Cerro Alonso* 42 ir 47 punktus bei *Impact* 126 punktą).

54 Aiškinantis, ar tai, kad tam tikrų valstybės tarnautojų tarnyba yra laikina, savaime gali būti objektyvi priežastis, kaip ji suprantama pagal bendrojo susitarimo 4 punktą, reikia priminti, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad šio punkto 1 papunktyje esanti objektyvių priežasčių sąvoka turi būti suprantama kaip neleidžianti pateisinti skirtingo pagal terminuotą ir neterminuotą darbo sutartį dirbančių darbuotojų traktavimo, remiantis tuo, kad toks traktavimas yra numatytas bendroje ir abstrakčioje nacionalinėje normoje, pavyzdžiui, įstatyme ar kolektyvinėje sutartyje (minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 57 punktas).

55 Šia sąvoka reikalaujama, kad nagrinėjamas skirtingas traktavimas būtų pagrįstas tiksliais ir konkrečiais veiksniais, kurie apibūdina atitinkamą įdarbinimo sąlygą, atsižvelgiant į konkrečias jos taikymo aplinkybes ir remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais tam, kad būtų įvertinta, ar šis skirtingas traktavimas atitinka tikras reikmes, leidžia pasiekti numatytą tikslą bei yra būtinas jam įgyvendinti (žr. minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 58 punktą). Šiuos veiksnius gali lemti, pavyzdžiui, ypatingas užduočių, kurioms atlikti šios sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir savybės arba prireikus teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas (dėl bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunkčio žr. minėto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 53 ir 58 punktus; dėl bendrojo susitarimo 5 punkto 1 papunkčio a dalyje esančios sąvokos „objektyvios priežastys“ žr. minėto Sprendimo *Adeneler ir kt.* 69 ir 70 punktus bei 2009 m. balandžio 24 d. Nutarties *Koukou*, C-519/08, 45 punktą).

56 Atvirkščiai, rėmimasis vien tuo, kad valstybės tarnautojų tarnyba yra laikina, neatitinka šių reikalavimų ir todėl negali būti objektyvi priežastis, kaip ji suprantama pagal bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktį.

57 Tiesą sakant, skirtingas pagal terminuotas ir pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų traktavimas negali būti pateisinamas kriterijumi, kuris bendrai ir

abstrakčiai paremtas pačia darbo santykių trukme. Jei vien to, kad darbo santykiai yra laikini, pakanka tokiam skirtingam traktavimui pateisinti, Direktyvos 1999/70 ir bendrojo susitarimo tikslai, priminti šio sprendimo 47 ir 48 punktuose, netektų prasmės. Užuot pagerinus darbo pagal terminuotas sutartis kokybę ir skatinus vienodą traktavimą, kurio siekiama tiek pagal Direktyvą 1999/70, tiek pagal bendrąjį susitarimą, pasinaudojus šiuo kriterijumi būtų išlaikyta pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams nepalanki situacija.

58 Tokiomis aplinkybėmis į vienintelį byloje C-444/09 užduotą klausimą reikia atsakyti, kad tarnybos stažo priedas, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, kuris yra įdarbinimo sąlyga, patenka į bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunkčio taikymo sritį, todėl pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai gali ginčyti traktavimą, kuris, kiek tai susiję su šio priedo mokėjimu, nesant objektyvių priežasčių, yra mažiau palankus nei tas, kuris taikomas panašioje situacijoje esantiems pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams. Tai, kad tam tikrų valstybės tarnautojų darbo santykiai yra laikini, savaime negali būti objektyvi priežastis, kaip ji suprantama pagal šį bendrojo susitarimo punktą.

Dėl antrojo klausimo byloje C-456/09

59 Savo antruoju klausimu byloje C-456/09 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tokios priemonės, kaip Įstatymo dėl statuto 25 straipsnio 2 dalis, negalima laikyti Direktyvą 1999/70 į nacionalinę teisę perkeliančia priemone vien dėl to, kad minėtame įstatyme nėra jokios nuorodos į šią direktyvą.

60 *Consellería*, Ispanijos vyriausybė ir Komisija, priešingai nei A. M. Iglesias Torres, tvirtina, kad Įstatymo dėl statuto 25 straipsnio 2 dalį reikia laikyti Direktyvos 1999/70 perkėlimo į nacionalinę teisę nuostata, net jeigu šio įstatymo motyvuose nedaroma nuoroda nei į šią direktyvą, nei į kokį nors kitą Sąjungos teisės aktą.

61 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Direktyvos 1999/70 2 straipsnio trečioje pastraipoje numatyta, kad valstybės narės, priimdamos įstatymus ir kitus šios direktyvos įgyvendinimo teisės aktus, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant.

62 Kai direktyvoje aiškiai numatyta, kad ją perkeliančiose nuostatose daroma nuoroda į šią direktyvą ar tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant, bet kuriuo atveju privalu priimti specialų perkėlimo aktą (žr. 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-361/95, Rink. p. I-7351, 15 punktą ir 2009 m. spalio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Lenkiją*, C-551/08, 23 punktą).

63 Nors neabejotinai tiesa, kad pareiškus ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį valstybės narės gali būti pripažintos neįvykdžiusios įsipareigojimų pagal Direktyvos 1999/70 2 straipsnio trečią pastraipą, vis dėlto tai nebūtinai reiškia, kaip teisingai pažymėjo Komisija, kad nacionalinė priemonė, kurios motyvuose nėra nuorodos į šią direktyvą, negali būti laikoma tinkama priemone jai perkelti.

64 Kadangi valstybės narės turi ne tik formaliai perkelti Sąjungos direktyvas į savo teisės sistemas, bet taip pat užtikrinti, kad pagal šias direktyvas tenkantys įsipareigojimai

būtų visiškai ir visada vykdomi, negalima atmesti galimybės, kad, kilus ginčams nacionaliniuose teismuose arba Komisijai pareiškus ieškinį pagal SESV 258 straipsnį, galiausiai paaiškės, jog valstybės narės, kuri iš pradžių ketino perkelti direktyvą ir vykdyti įsipareigojimus pagal Sąjungos teisę, vidaus teisės nuostatomis vis dėlto netinkamai ar nevisiškai perkelta Sąjungos teisė ir dėl to šios nuostatos turi būti pakeistos.

65 Šioje byloje neginčijama, kad nacionalinės teisės nuostatų pakeitimai Civilių valstybės tarnautojų įstatyme padaryti po to, kai byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Del Cerro Alonso* dėl to paties trimečio tarnybos stažo priedo kaip ir nagrinėjamasis šioje byloje, atskleisti valstybės tarnautojų ir laikinųjų tarnautojų, kuriuos įdarbino vienos Ispanijos autonominės srities viešosios administracijos įstaiga, traktavimo skirtumai, kiek tai susiję su šio priedo mokėjimu.

66 Nors tik nacionalinis teismas, vienintelis kompetentingas aiškinti nacionalinę teisę, šioje byloje turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į Įstatymo dėl statuto 25 straipsnio 2 dalies formuluotę, šia dalimi siekiamą tikslą ir jo priėmimo aplinkybes, ši nuostata yra Direktyvos 1999/70 perkėlimo priemonė, vien tai, kad joje nėra jokios nuorodos į šią direktyvą, nereiškia, kad ji negali būti laikoma tokia priemone.

67 Tokiomis aplinkybėmis į antrąjį klausimą byloje C-456/09 reikia atsakyti, kad vien tai, jog tokioje nacionalinėje nuostatoje, kaip Įstatymo dėl statuto 25 straipsnio 2 dalis, nėra jokios nuorodos į Direktyvą 1999/70, nereiškia, kad ji negali būti laikoma šią direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančia priemone.

Dėl ketvirtojo klausimo byloje C-456/09

68 Kadangi, kaip matyti iš atsakymo į klausimą byloje C-444/09, darbo stažo priedas, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, kuris yra įdarbinimo sąlyga, patenka į bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunkčio taikymo sritį, reikia performuluoti ketvirtąjį klausimą byloje C-456/09, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui būtų pateiktas naudingas atsakymas.

69 Iš esmės šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar kilus tokiam ginčui kaip pagrindinėje byloje asmenys nacionaliniame teisme gali remtis bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunkčiu, siekdami, kad jiems būtų pripažinta teisė į trimečio darbo stažo priedus už laikotarpį nuo to momento, kai baigėsi valstybėms narėms nustatytas Direktyvos 1999/70 perkėlimo terminas, iki nacionalinio įstatymo, į atitinkamos valstybės narės vidaus teisę perkeliančio šią direktyvą, įsigaliojimo dienos.

70 Tiek *Consellería*, tiek Ispanijos vyriausybė pastabose, kurias jos pateikė bylose C-444/09 ir C-456/09, akcentavo, kad asmenys negali remtis tiesioginiu tam tikros direktyvos nuostatos poveikiu, jeigu priimta į atitinkamos valstybės narės vidaus teisę ją perkelianti priemonė. Ispanijos vyriausybės teigimu, tuo metu, kai pareiškėjos pagrindinėse bylose pateikė savo skundus, Direktyva 1999/70 jau buvo perkelta į nacionalinę teisę, susijusią su trimečių darbo stažo priedų mokėjimu, todėl jų teisės kyla iš Įstatymo dėl statuto 25 straipsnio, o ne iš šios direktyvos. Jei tiesioginis poveikis išliktų tokiomis aplinkybėmis kaip pagrindinėse bylose, būtų užginčytas, nenustatant jokių apribojimų laiko atžvilgiu, valstybių narių nuostatų veiksmingumas – nuostatų, kurios, nors jomis tinkamai į vidaus teisę ir perkeltas direktyvos turinys, vis dėlto buvo priimtos pasibaigus perkėlimo terminui.

71 Tačiau pateikiant šiuos argumentus, atrodo, pamirštas pareiškėjų pagrindinėse bylose nacionaliniam teismui pateiktų skundų pobūdis, vadinasi, neatsižvelgta į ketvirtojo klausimo, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas uždavė byloje C-456/09 dėl bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunkčio tiesioginio poveikio, reikšmę pagrindinėse bylose.

72 Valstybių narių pareiga, kylanti pagal direktyvą, pasiekti joje numatytą rezultatą ir pareiga pagal ES 4 straipsnio 3 dalį imtis visų bendrų ar specialių priemonių, kad būtų užtikrintas šios pareigos įvykdymas, privalomos visoms valstybių narių valdžios institucijoms, įskaitant ir teismus pagal jų kompetenciją. Tokios pareigos tenka šioms valdžios institucijoms ir tais atvejais, kai jos yra viešosios teisės reglamentuojamos darbdavės (minėto Sprendimo *Impact* 41 ir 85 punktai bei juose nurodyta teismo praktika).

73 Nacionaliniai teismai ir administraciniai organai, neturėdami teisės aiškinti ir taikyti nacionalinės teisės, atitinkančios Sąjungos teisės reikalavimus, privalo taikyti visą Sąjungos teisę ir ginti pagal ją suteikiamas asmenų teises, ir prireikus netaikyti bet kurios jai prieštaraujančios nacionalinės teisės nuostatos (šiuo klausimu žr. 1989 m. birželio 22 d. Sprendimo *Costanzo*, 103/88, Rink. p. 1839, 33 punktą ir 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Fuß*, C-243/09, Rink. p. I-9849, 63 punktą).

74 Šioje byloje prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai siekia nustatyti, ar bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktis yra tiesioginio poveikio dviejuose ginčuose, susijusiuose su Galisijos autonominės srities įdarbintomis laikinosiomis mokytojomis, kurios, iki įsigaliojant Įstatymui dėl statuto ir jo pakeitimo Civilių valstybės tarnautojų įstatymu, neturėjo teisės į šios autonominės srities mokėtus trimečio tarnybos stažo priedus ir kurios siekia, kad atgaline data joms būtų pripažinta teisė į šiuos priedus už laikotarpį nuo datos, kai baigėsi valstybėms narėms nustatytas

terminas perkelti Direktyvą 1999/70, iki Įstatymo dėl statuto įsigaliojimo, nepažeidžiant reikšmingų nacionalinės teisės nuostatų dėl senaties.

75 Kadangi veiksmingos teisminės gynybos principas yra vienas iš bendrųjų Sąjungos teisės principų, pripažįstamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje, nacionaliniai teismai, nesant tinkamai Direktyvą 1999/70 į Ispanijos teisę tuo laikotarpiu perkeliančių priemonių, turi užtikrinti asmenų teisinę apsaugą, jiems suteiktą pagal Sąjungos teisės nuostatas, ir užtikrinti visišką šių nuostatų veiksmingumą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Impact* 42 ir 43 punktus ir nurodytą teismo praktiką).

76 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad visais atvejais, kai direktyvos nuostatos, sprendžiant iš jų turinio, yra besąlyginės ir pakankamai tikslios, asmenys gali jomis remtis valstybės, be kita ko, ir kaip darbdavės, atžvilgiu (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1986 m. vasario 26 d. Sprendimo *Marshall*, 152/84, Rink. p. 723, 46 ir 49 punktus; 2003 m. kovo 20 d. Sprendimo *Kutz-Bauer*, C-187/00, Rink.. p. I-2741, 69 ir 71 punktus bei minėto Sprendimo *Impact* 57 punktą).

77 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad šią teismo praktiką leidžiama taikyti susitarimams, kaip antai bendrajam susitarimui, kurie yra SESV 155 straipsnio 1 dalies pagrindu Sąjungos mastu vykusio socialinių partnerių dialogo rezultatas ir kurie, remiantis šio straipsnio 2 dalimi, buvo įgyvendinti Europos Sąjungos Tarybos direktyva, nes yra jos sudedamoji dalis (minėto Sprendimo *Impact* 58 punktas).

78 Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunkčiu bendrai ir nedviprasmiškai draudžiamas bet koks objektyviai nepagrįstas skirtingas pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių asmenų traktavimas, kiek tai susiję su darbo sąlygomis. Šios nuostatos turinys yra pakankamai tikslus, kad ja galėtų remtis asmuo ir taikyti teismas (minėto Sprendimo

Impact 60 punktas ir 2010 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols*, C-486/08, Rink. p. I-3527, 24 punktas).

79 Be to, bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktyje įtvirtintu draudimu nereikalaujama priimti jokio Sąjungos institucijų akto, o valstybėms narėms nesuteikiama jokia teisė perkeliant jį į nacionalinę teisę nustatyti darbo sąlygų srityje įtvirtinto draudimo taikymo sąlygų ar apriboti jo taikymo sritį (minėto Sprendimo *Impact* 62 punktas).

80 Žinoma, šioje nuostatoje, palyginti su joje įtvirtintu nediskriminavimo principu, įtvirtinta objektyviomis priežastimis grindžiama išlyga.

81 Vis dėlto šios išlygos taikymą gali kontroliuoti teismas, nors galimybė ja remtis nedraudžia pripažinti, jog nagrinėjama nuostata asmenims suteikia teises, kurias jie gali ginti teisme ir kurias turi apsaugoti nacionaliniai teismai (minėto Sprendimo *Impact* 64 punktas).

82 Taip pat reikia priminti, kad kai asmenys gali remtis direktyva prieš valstybę, tą jie gali daryti, kad ir koks būtų jos statusas – kaip darbdavės ar viešosios valdžios institucijos. Abiem atvejais reikia vengti, kad valstybė galėtų pasinaudoti Sąjungos teisės nežinojimu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Marshall* 49 punktą ir 1990 m. liepos 12 d. Sprendimo *Foster ir kt.*, C-188/89, Rink. p. I-3313, 17 punktą).

83 Iš to aišku, jog bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktis yra besąlyginis ir pakankamai tikslus, kad juo asmenys galėtų remtis nacionaliniame teisme prieš valstybę.

84 Pagrindinėje byloje *Consellería* taip pat nurodo, kad nereikia remtis šio punkto tiesioginiu poveikiu prieš ją, nes ji privalėjo laikytis Civilių valstybės tarnautojų įstatymo ir Įstatymo dėl statuto, t. y. valstybės įstatymų, kuriuos priimti išimtinę kompetenciją turi valstybė, nuostatų. Dėl valstybės finansinės atsakomybės už Direktyvos 1999/70 pažeidimą ji tvirtina, kad Konstitucijoje įtvirtintas pagrindinių valstybės įstatymų ir taikymo aktų, kuriuos priima autonominės sritys, atskyrimas neleidžia panaikinti priežastinio ryšio tarp nepakankamo direktyvos perkėlimo, kurį atliko valstybė, ir asmenims padarytos žalos.

85 Ispanijos vyriausybė taip pat konstatuoja, kad Galisijos autonominė sritis neturi kompetencijos nei pakeisti Įstatymo dėl statuto, nei išplėsti jo taikymo srities. Jeigu ši autonominė sritis, kaip darbdavė, būtų nusprendusi atgaline data suteikti teisę į trimečio tarnybos stažo priedą, remdamasi Direktyvos 1999/70 tiesioginiu poveikiu, ji aiškiai būtų pažeidusi direktyvą perkeliantį valstybės įstatymą. Dėl galimos valstybės atsakomybės už Direktyvos 1999/70 pažeidimą, ši vyriausybė pastabose, pateiktose byloje C-444/09, tvirtina, kad netenkinamos Teisingumo Teismo praktikoje įtvirtintos sąlygos, kad būtų nustatytas pakankamai rimtas direktyvos pažeidimas.

86 Kalbant apie šiuos argumentus, reikia priminti, kad, kaip matyti iš nutarčių dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą ir remiantis pačia prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų užduotų klausimų formuluote, jiems pateikti ne ieškiniai dėl valstybės atsakomybės už Direktyvos 1999/70 pažeidimą, bet tiesiogiai šia

direktyva pagrįsti prašymai sumokėti trimečio darbo stažo priedus už laikotarpį, per kurį direktyva nebuvo tinkamai perkelta į vidaus teisę.

87 Kadangi bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktis yra besąlyginis ir pakankamai tikslus, kad juo asmenys galėtų remtis nacionaliniame teisme prieš valstybę, pareiškėjos pagrindinėse bylose gali teisėtai grįsti savo prašymus sumokėti trimečio darbo stažo priedus, į kuriuos jos turi teisę atgaline data, tiesiogiai remdamosi šio punkto nuostatomis. Vadinasi, iš pirmo žvilgsnio, atrodo, nebūtina ieškinio dėl žalos atlyginimo grįsti Teisingumo Teismo praktika, susijusia su valstybių narių atsakomybę už Sąjungos teisės pažeidimus (šiuo klausimu žr. 2001 m. sausio 18 d. Sprendimo *Stockholm Lindöpark*, C-150/99, Rink. p. I-493, 35 punktą).

88 Be to, kaip pripažino pati Ispanijos vyriausybė savo pastabose byloje C-444/09, šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nekėlė klausimo dėl valstybės atsakomybės už Sąjungos teisės pažeidimą. Taip yra ir byloje C-456/09, kurioje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo samprotavimus grindė pasekmėmis dėl galimo atitinkamo bendrojo susitarimo punkto tiesioginio poveikio. Kalbant apie valstybės atsakomybės klausimą, atrodo, kad iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje C-456/09 ir iš Teisingumo Teismui pateiktų pastabų matyti, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neturi kompetencijos priimti sprendimo šiuo klausimu.

89 Pagrindinėje byloje, kuri, kaip matyti iš šio sprendimo 86 ir 87 punktų, susijusi su vienos direktyvos, turinčios tiesioginį poveikį, nuostatos taikymu atgaline data, Konstitucijoje įtvirtinto padalijimo tarp pagrindinio valstybės įstatymo dėl tarnautojams taikomo statuso ir taikymo akto, kurį priėmė autonominės sritys, pasekmės yra vidaus teisės klausimas.

90 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą byloje C-456/09 reikia atsakyti, kad bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktis yra besąlyginis ir pakankamai tikslus, kad juo laikinieji tarnautojai galėtų remtis nacionaliniame teisme prieš valstybę, siekdami, kad jiems būtų pripažinta teisė į tarnybos stažo priedus, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjami trimečio tarnybos stažo priedai, už laikotarpį nuo to momento, kai baigėsi valstybėms narėms nustatytas Direktyvos 1999/70 perkėlimo terminas, iki nacionalinio įstatymo, į atitinkamos valstybės narės vidaus teisę perkeliančio šią direktyvą, įsigaliojimo dienos, nepažeidžiant reikšmingų nacionalinės teisės nuostatų dėl senaties.

Dėl trečiojo klausimo byloje C-456/09

91 Trečiuoju klausimu byloje C-456/09 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar, atsižvelgiant į tai, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamame nacionaliniame reglamentavime pripažįstama laikinųjų tarnautojų teisė į trimečio tarnybos stažo priedą, bet jame yra sąlyga dėl šios teisės nesuteikimo atgaline data, kompetentingos Ispanijos valdžios institucijos gali atsisakyti pripažinti šią teisę, ar, atvirkščiai, remdamosi Sąjungos teise jos privalo pripažinti teisę gauti šiuos priedus atgaline data skaičiuojant nuo tos dienos, kai baigėsi valstybės narėms nustatytas terminas perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę.

92 Pirmiausia reikia priminti, jog Įstatymo dėl statuto 25 straipsnio 2 dalyje aiškiai numatyta, kad ši nuostata netaikoma atgaline data.

93 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškinasi, kokie padariniai pagrindinei bylai kyla dėl minėto Sprendimo *Impact* rezoliucinės dalies 4 punkto, kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad jeigu taikytinoje nacionalinėje teisėje yra norma, kuria draudžiama atgaline data taikyti įstatymą, nebent

aiškiai ir nedviprasmiškai būtų nurodyta priešingai, nacionalinis teismas, nagrinėjantis Direktyvą 1999/70 perkeliančio nacionalinio įstatymo pažeidimu grindžiamą ieškinį, privalo pagal Sąjungos teisę pripažinti šią nuostatą taikytina atgaline data nuo šios direktyvos perkėlimo termino pabaigos, tik jeigu šioje nacionalinėje teisėje yra tokia nuoroda, kuria remiantis ši nuostata gali būti taikoma atgaline data.

94 Vis dėlto reikia priminti, kad pagrindinėje byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Impact*, buvo klausiama, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, t. y. specializuotas teismas, kuriam Direktyvą 1999/70 perkeliančiu įstatymu suteikta kompetencija nagrinėti šiuo įstatymu pagrįstus ieškinius, privalo pagal Sąjungos teisę pripažinti, kad turi kompetenciją nagrinėti ir tiesiogiai šia direktyva grindžiamus skundus, jeigu jie susiję su vėlesniu laikotarpiu nei atitinkamos direktyvos perkėlimo termino pabaiga, bet ankstesniu nei ją perkeliančio įstatymo, suteikiančio jiems kompetenciją nagrinėti šiuo įstatymu grindžiamus ieškinius, įsigaliojimo data.

95 Teisingumo Teismo atsakymas į ketvirtąjį klausimą byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Impact*, buvo paremtas prielaida, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas vienintelis turi kompetenciją priimti sprendimą dėl ieškovų pagrindinėje byloje pareikštų Direktyvą 1999/70 perkeliančio nacionalinio įstatymo pažeidimu grindžiamų ieškinių (minėto Sprendimo *Impact* 96 punktas). Tik tokiu atveju ir tik todėl, kad nacionaliniame direktyvą perkeliančiame įstatyme buvo aiškiai numatyta, kad šios nuostatos galioja atgaline data, Teisingumo Teismas konstatavo, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 96 punkto, Sąjungos teisės, visų pirma – Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo pareigos, negalima aiškinti kaip įpareigojančios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą direktyvą perkeliantį įstatymą taikyti atgaline data nuo Direktyvos 1999/70 perkėlimo termino pabaigos, nes priešingu atveju nacionalinę teisę jis turėtų aiškinti *contra legem*.

96 Vis dėlto, priešingai nei byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Impact*, iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo perduotos informacijos matyti, kad pagrindinėje byloje nekyla jokių problemų dėl šio teismo kompetencijos nagrinėti pareiškėjos pagrindinėje byloje reikalavimus dėl trimečio darbo stažo priedo, nes jos prašymas tiesiogiai pagrįstas Direktyvos 1999/70 nuostatomis.

97 Kadangi bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktis turi tiesioginį poveikį, pareiškėja pagrindinėje byloje teisėtai gali grįsti savo reikalavimą išmokėti trimečio darbo stažo priedą, į kurį atgaline data ji turi teisę *Conselleríа*, kaip jos darbdavės, atžvilgiu, tiesiogiai remdamasi šio punkto nuostatomis.

98 Pareiškėja pagrindinėje byloje laikotarpiu nuo to momento, kai baigėsi valstybėms narėms nustatytas Direktyvos 1999/70 perkėlimo terminas, iki Įstatymo dėl statuto 25 straipsnio 2 dalies priėmimo dienos buvo diskriminuojama nesuteikiant teisės į tarnybos stažo priedą, kaip tai suprantama pagal bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktį. Šiomis aplinkybėmis ji remiasi tiesioginį poveikį turinčia nuostata, kuria užpildoma spraga, Ispanijos vidaus teisėje likusi dėl netinkamai perkeltos Direktyvos 1999/70.

99 Tokiomis aplinkybėmis į trečiąjį klausimą byloje C-456/09 reikia atsakyti, kad, nepaisant to, jog nacionaliniame Direktyvą 1999/70 perkeliančiame teisės akte yra nuostata, kuria laikiniesiems tarnautojams suteikiama teisė į trimečio tarnybos stažo priedą, tačiau ši teisė nesuteikiama atgaline data, atitinkamos valstybės narės valdžios institucijos laikydamosi Sąjungos teisės ir pagal tiesioginį poveikį turinčią bendrojo susitarimo nuostatą privalo suteikti teisę gauti šiuos priedus atgaline data nuo to momento, kai baigėsi valstybėms narėms nustatytas šios direktyvos perkėlimo terminas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

100 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nagrinėjamose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šie teismai. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Galisijos autonominės srities laikinasis tarnautojas, kaip pareiškėja pagrindinėje byloje, patenka į 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis ir į šios direktyvos priede esančio 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis *ratione personae* taikymo sritį.**

2. **Tarnybos stažo priedas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuris yra įdarbinimo sąlyga, patenka į Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, esančio Direktyvos 1999/70 priede, 4 punkto 1 papunkčio taikymo sritį, todėl pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai gali ginčyti traktavimą, kuris, kiek tai susiję su šio priedo mokėjimu, nesant objektyvių priežasčių, yra mažiau palankus nei tas, kuris taikomas panašioje situacijoje esantiems pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams. Tai, kad tam tikrų valstybės tarnautojų darbo santykiai yra laikini, savaime negali būti objektyvi priežastis, kaip ji suprantama pagal šį bendrojo susitarimo punktą.**

3. Vien tai, jog tokioje nacionalinėje nuostatoje, kaip 2007 m. balandžio 12 d. Įstatymo Nr. 7/2007 dėl viešosios tarnybos pagrindų statuto *(Ley 7/2007 del Estatuto básico del empleado público*) 25 straipsnio 2 dalis, nėra jokios nuorodos į Direktyvą 1999/70, nereiškia, kad ji negali būti laikoma šią direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančia priemone.

4. Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, esančio Direktyvos 1999/70 priede, 4 punkto 1 papunktis yra besąlyginis ir pakankamai tikslus, kad laikinieji tarnautojai galėtų juo remtis nacionaliniame teisme prieš valstybę, siekdami, kad jiems būtų pripažinta teisė į tarnybos stažo priedus, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjami trimečio tarnybos stažo priedai, už laikotarpį nuo to momento, kai baigėsi valstybėms narėms nustatytas Direktyvos 1999/70 perkėlimo terminas, iki nacionalinio įstatymo, į atitinkamos valstybės narės vidaus teisę perkeliančio šią direktyvą, įsigaliojimo dienos, nepažeidžiant reikšmingų nacionalinės teisės nuostatų dėl senaties.

5. Nepaisant to, jog nacionaliniame Direktyvą 1999/70 perkeliančiame teisės akte yra nuostata, kuria laikiniesiems tarnautojams suteikiama teisė į trimečio tarnybos stažo priedą, tačiau ši teisė nesuteikiama atgaline data, atitinkamos valstybės narės valdžios institucijos laikydamosi Sąjungos teisės ir pagal tiesioginį poveikį turinčią Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, esančio Direktyvos 1999/70 priede, nuostatą privalo suteikti teisę gauti šiuos priedus atgaline data nuo to momento, kai baigėsi valstybėms narėms nustatytas šios direktyvos perkėlimo terminas.

Parašai.